

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 62/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť E. O., D., zastúpenej advokátom JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/46/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2012 doručená sťažnosť E. O. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/46/2009 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza, že podala „dňa 18. 03. 2009 návrh na vydanie rozkazu na plnenie, návrh na vypratanie nehnuteľnosti. Žiadosťou zo dňa 27. 04. 2009 adresovanej zákonnej sudkyňi a žiadosťou zo dňa 18. 05. 2009 adresovanej predsedníčke súdu sťažovateľ[a] žiadal[a] o zabezpečenie riadneho konania a rozhodnutia vo veci, nakoľko pri týchto nemôže vykonávať svoje vlastnícke právo teda užívať, resp. scudziť. Dňa 15. 06. 2009 bol vydaný rozkaz na plnenie, proti ktorému bol podaný dňa 30. 06. 2009 odpor. Tento bol uznesením súdu dňa 27. 08. 2009 odmietnutý, pričom dňa 09. 10. 2009 bolo proti nemu podané odvolanie doplnené dňa 11. 01. 2010. Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 31. 05. 2010 bolo uznesenie o odmietnutí odporu zo dňa 27. 08. 2009 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Dôvodom bolo v podstate nepodpísanie samotného návrhu. Tento nedostatok bol následne odstránený...

U sťažovateľ[ky] spôsobené a spôsobované prietahy Okresným súdom Piešťany spôsobujú a znásobujú stav právnej neistoty, nechť k zákonom a rezignáciu uplatňovať akokoľvek a kdekoľvek svoje práva, keďže návrh na vypratanie podaný na súd sa u [nej] spája so zbytočnými výdavkami. U sťažovateľ[ky] teda oprávnene prietahy spôsobované porušiteľom bez právoplatného ukončenia veci neustále vyvolávajú pocit nedomoženia sa elementárneho práva t. j. vlastniť, užívať a disponovať s majetkom.“

Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že «Ďalšie nevyužitie všetkých iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu je[j] základného práva alebo slobôd sťažovateľ[ke] účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnen[á] podľa osobitných predpisov, tak aby boli odstránené prietahy v konaní (okrem žiadostí zo dňa 27. 04. 2009 a 18. 05. 2009), odôvodňujeme jednak tým, že uskutočnené prietahy nemožno konvalidovať proforma vytýčeným pojednávaním po intervencii predsedu súdu a jednak rozsudkami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktoré dňa 22. októbra 2012 nadobudli právoplatnosť. Ide o rozsudky ESLP z 12. júna tohto roka v prípadoch Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike.

ESLP v rozsudkoch z 12. júna uviedol, že prax Ústavného súdu SR bola sčasti nekonzistentná, keď poukázal na to, že v iných podobných prípadoch Ústavný súd SR posúdil podaní ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj napriek tomu, že nesplnili podmienku podania sťažnosti na prietahy predsedovi dotknutého súdu. Z uvedeného vyplýva, že pozícia sťažovateľov, pokiaľ ide o vyčerpanie prostriedkov nápravy na Ústavnom súde SR, závisela na množstve faktorov bez spoľahlivého návodu a predvídateľného výsledku, čo je pozícia, ktorá nemôže byť považovaná za zlučiteľnú s princípom právnej istoty.».

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľ[ky], na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/46/2009 porušené.

II. Okresnému súdu Piešťany sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/46/2009 konal bez ďalších prietahov.“

Ďalej sa sťažovateľka domáha, aby jej ústavný súd priznal finančné zadostučinenie v sume 2 500 € a úhradu trov konania.

II.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

V súvislosti s tým ústavný súd pripomína, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda

podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Účinným právnym prostriedkom nápravy v súvislosti s námietkou zbytočných prietáhov v napadnutom konaní je podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04) podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“. Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil dovtedajší protiprávny stav zapríčinený neprerokovaním veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označený právny prostriedok, ktorý mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ako už bolo uvedené, sťažovateľka poukázala na to, že namietané konanie začalo 18. marca 2009, keď podala na okresnom súde „*návrh na vydanie rozkazu na plnenie*“, pričom „*vo viac ako 3 a trištvrte ročnom konaní o vypratanie nehnuteľností nebolo dosiaľ vo veci právoplatne rozhodnuté*“.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka sťažnosť na prietahy v namietanom konaní u predsedníčky okresného súdu neuplatnila, pretože podľa jej názoru *„uskutočnené prietahy nemožno konvalidovať proforma vytýčeným pojednávaním po intervencii predsedu súdu“*.

V uvedenej súvislosti poukazuje taktiež na dva rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 12. júna 2012 (Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický proti Slovenskej republike), keď v oboch veciach z rozsudkov ESLP podľa sťažovateľky možno vyvodíť záver, že ústavný súd *„nesmie podmieňovať prijatie tejto ústavnej sťažnosti predchádzajúcou sťažnosťou predsedovi dotknutého súdu“*.

Ústavný súd konštatuje, že tieto argumenty nemôže akceptovať, pretože uvedené rozhodnutia ESLP sa týkali konaní, ktorých dĺžka bola v prvom prípade takmer 6 a pol roka a v druhom prípade bola viac ako 11 rokov, na rozdiel od namietaného konania, ktoré od jeho začiatku až do podania sťažnosti ústavnému súdu trvá 3 a tri štvrté roka.

Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už prima facie zjavne neprimeraná, čo však v konkrétnych okolnostiach danej veci nemožno podľa jeho názoru bez ďalšieho konštatovať.

Ústavný súd napokon v uvedenej súvislosti poukazuje na to, že za relevantný a účinný prostriedok nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch nemožno považovať sťažovateľkinu *„žiadost' o zabezpečenie riadneho konania a rozhodnutia vo veci“* adresovanú predsedníčke okresného súdu, ktorá jej bola doručená 18. mája 2009, teda iba 2 mesiace po podaní návrhu na začatie namietaného konania.

Sťažovateľka bola v konaní pred okresným súdom kvalifikovane právne zastúpená, avšak sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy okresného súdu riadne neuplatnila. Vzhľadom na to, že ústavný súd z obsahu sťažnosti

nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, sťažnosť v časti týkajúcej sa porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol ako neprípustnú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. m. m. I. ÚS 143/2010 a IV. ÚS 118/08) poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené základné práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd aplikujúc uvedený právny názor v danej veci konštatuje, že sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy je zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci

za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prierahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2013